LVK Lietuvos verslo konfederacija

+370 5 212 1111
info@lvk.lt

Gedimino pr. 2/1-28
LT-01103 Vilnius

lvk.lt

Lietuvos Respublikos Seimo nariams

2026 m. lapkričio 4 d., Nr. 26-181AR

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 127 IR 138 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), susipažinusi su Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 127 ir 138 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas) Nr. XVP-1975, kuriuo siūloma įtvirtinti naują papildomo apmokamo poilsio garantiją – keturias šeimos pagalbos dienas per kalendorinius metus darbuotojams, prižiūrintiems anūkus, **nepritaria siūlomam teisiniam reguliavimui ir ragina nepritarti Projekto pateikimui Seime, kuris numatytas š. m. lapkričio 5 d.**

LVK nuomone, socialinių garantijų nustatymas turi būti grindžiamas objektyviai įvertintu jų poreikiu, ekonominiu poveikiu ir proporcinga darbuotojų bei darbdavių interesų pusiausvyra.

Pirma, DK jau įtvirtintas platus darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimo priemonių spektras. DK 138 straipsnio 3 dalyje numatytos papildomo apmokamo poilsio garantijos darbuotojams, auginantiems vaikus, o nuo 2027 m. sausio 1 d. įsigalios šių garantijų išplėtimas, padidinant vaikų amžiaus ribą nuo 12 iki 14 metų. Be to, DK numatytos ir kitos šeiminių įsipareigojimų derinimo galimybės – lankstesnis darbo laiko organizavimas, nuotolinis darbas, taip pat galimybė kolektyvinėse sutartyse susitarti dėl papildomų garantijų. LVK vertinimu, prieš nustatant naujas privalomas darbdavių finansuojamas garantijas, pirmiausia turėtų būti įvertintas jau galiojančių ir netrukus įsigaliosiančių priemonių veiksmingumas.

Antra, siūlomas reguliavimas sukurtų papildomą finansinę ir organizacinę naštą darbdaviams, kurios mastas nėra įvertintas. Kiekviena papildoma apmokama poilsio diena reiškia ne tik augančius darbo užmokesčio kaštus, bet ir poreikį užtikrinti darbuotojo funkcijų vykdymą – organizuoti pavadavimą, perskirstyti darbus arba susitaikyti su sumažėjusia veiklos apimtimi. Tai tiesiogiai didina darbo sąnaudas, mažina darbo našumą ir gali neigiamai veikti įmonių konkurencingumą. Ypač reikšmingas toks poveikis būtų mažoms ir vidutinėms įmonėms bei nepertraukiamą veiklą vykdantiems darbdaviams. Lietuvoje veikiantys darbdaviai ir taip susiduria su darbo jėgos trūkumu, papildomos poilsio garantijos tik gilintų šią problemą.

Trečia, Projektu siūloma išplėsti socialines garantijas darbdavių sąskaita be tokio siūlymo ekonominio pagrindimo. Pačiame Projekto aiškinamajame rašte pripažįstama, kad nėra patikimų duomenų apie potencialių garantijos gavėjų skaičių, naudojimosi ja mastą ir bendrą finansinį poveikį. Nepaisant to, siūloma nustatyti naują privalomą darbdavių finansinę prievolę, nenumatant jokio jos kompensavimo mechanizmo. LVK nuomone, naujų ir abejotino tikslingumo socialinės politikos priemonių kaštai neturėtų būti automatiškai perkeliami darbdaviams.

Šiame kontekste primintina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1998 m. rugsėjo 24 d. nutarime yra pabrėžęs būtinybę darbo santykių teisiniu reguliavimu derinti darbuotojų ir darbdavių interesus bei užtikrinti konstitucinių vertybių pusiausvyrą. LVK vertinimu, nuoseklus šio principo laikymasis ypač svarbus svarstant naujas socialines garantijas, kurių finansavimo našta tenka darbdaviams.

LVK Lietuvos verslo konfederacija

+370 5 212 1111
info@lvk.lt

Gedimino pr. 2/1-28
LT-01103 Vilnius

lvk.lt

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, LVK ragina Lietuvos Respublikos Seimą nepritarti Projektui jo pateikimo stadijoje.

Pagarbiai

Generalinė direktorė Ineta Rizgelė

Originalas siunčiamas nebus. Akvilė Razumienė, el. p. akvile@lvk.lt, mob. +37060151897